

ADHD-p Meeqqani inuusuttuaqqanilu atugaanera

PIVIUSUT

Meeqqat tamarmik alliarternermi piffissap ilaani qanoq pissuseqarnissamut killissanik aamma imminnut sinaakkusiussaasunik qaangiiniartarput. Meeqqat inuusuttuaqqallu ADHD-eertut eqqarsaatigaaanni, taakkunani malinnaasinnaannginneq, pequallanneq/aalaniaannarneq aammalu tassangaannartarneq annertuumik atugaasarpog.

ADHD-mik (Attention Deficit/Hyperactivity Disorder) ajoquteqarneq qaratsamiippoq malinnaaniarnerup aalajangiusimaniarneranik ajornakusoortitsisoq. ADHD siornatigut DAMP-imik taaguuteqartinneqarpoq.

ADHD-iip meeqqat inuusuttuaqqallu akornanni innarluutigineqartutut paasineqartarnera akulikinnerpaajuvoq.

ADHD taamatut innarluutillit affaasa akornanni inersimasunngornermut atuuttarpoq, allalli ajoquteqarnatik inersimasutut inuusinnaasarlutik..

Meeqqat tamarmik 2 – 5 %-ii ADHD-eertuupput. Nukappiaqqat innarluutigikkajunnerusarpaat. ADHD-iimik innarluutilittut taaneqassagaanni malinnaaniarnermik, pequallassimaarnerujussuarmik aammalu pinasuarnermik annertuumik ajornartorsiuteqartariaqarpoq. Taakkuninnga ajornartorsiuteqarneq piusimasariaqarpoq arfineq-marlunnik ukioqalinnginnermi aammalu sivikinnerpaamik qaammatinik arfinilinnik sivisussuseqarsimassalluni.

Ajornartorsiornerit meeqqap attuumassuteqarfigisaani arlalinni (meeqquerivimmi, atuarfimmi, angerlarsimaffimmi aamma sunngiffimmi sammisaqarfinni) takussaasimassapput. Meeqqat atualernermi ajornartorsiuteqalersarmata, innarluutigisap suussusaata siusinaartumik paasineqarsimanissaa pingaaruteqarpoq.

NASSIUSSIGIT

PDF-ILIARIUK

EMBED

PEQQUTAASOQ

Sooq ADHD-eertoqalertarpa?

ADHD qaratsap nalunaartarnerisa allanngornerinit pivoq. Tulliuttut ilaannik ataatsimik arlalinnilluunniit pissuteqarsinnaavoq:

- Kingornussineq. ADHD-eeqalernissamut kingornussineq pissutaasinnaavoq annerpaaq – tassa angajoqqaani aappaasup tamarmilluunniit ADHD-eertuuppata
  - Naartuunerup nalaani pitsaanngitsumik sunnerneqarnerit (imigassaq, tupa aamma aseruunnerit)
  - Inunngujaarneq imaluunniit meeqqap inooqqaajunermini mikisuaraanera
-

ERSIUTIT

ADHD-iip ersiutai pingasunut immikkoortinneqarpur:

Malinnaaniarnermik ajornartorsiuteqarneq

- Suliassap suliariniarnerani malinnaaniarnermik ajornartorsiuteqarneq
- Atuarfimmi suliassanik peqqissaarussinnginneq pissutigalugu kukkunilinnik suliaqakkajunneq
- Toqqarluni oqaluunneqarnermi tusarnaarpasinnngittarneq
- Iitersuutigineqartunik malinnaaniarnermi ajornartorsiuteqarneq suliassanillu iluatsittumik suliaqarsinnaannginneq
- Suliassanik sammisassanillu aqqissuussisinnaannginneq
- Suliassanik kipisuitsumik suliarineqartussanik suliaqarnaveersarneq
- Avatangiisinit puutsikkuminartuunneq
- Ulluinnarni puigutunneq
- Pigisanik annaasaqakkajunneq

Pequallassimaarujussuarterneq

- Assaat isikkallu uniffeqanngitsut eqqissillunilu issiasinnaannginneq
- Atuaqatigiit inaanni issiavimminik qimatseqattaartarneq imaluunniit pisuni allani sivisunerusumik issiasussaaffiusuni uninngaveqannginneq
- Pisumut naleqqiullugu annertunermik sumut tamaanga saaqattaartarneq, arpaqattaartarneq majuaqattaartarnerluunniit. Inuusuttuaqqani eqqissiveqannginneq atuussinnaavoq
- Allaaneq ajorpoq "pisseriaannaq" imaluunniit "imminut kaajallatseriaannaq"
- Ingasaallugu oqaluinnaavissinnaaneq

Tassanngaannartartuunneq

- Apeqquut suli naallugu apeqquutigineqariangitsoq akillugu aallartittarneq
  - Tullinnguunnissamut utaqqisinnaannginneq
  - Allat oqalunnerannik kipititsisarneq akuliutiinnartarnerlu (soorlu allat oqaloqatigiinnerannut pinnguarnannulluunniit akuliutiinnartarneq)
-

NEQEROORUTIT

Paasiniaaneq suleqatigiissutigineqartarpoq, pingaartumik ulluunerani paaqqinniffiup, nakorsap, meeqqat tarnimikkut nappaataannik nakoorsap, meeqqat tarnimikkut pissusaannik ilisimatuup aamma MISI-p/PPR-ip akornanni.

Misissueqqissaaruteqanngilaq ADHD-iiginnavimmik takutitsisinnaasumik. Taamatut innarluuteqartoqarneranik paasisaqarniaraanni meeqqap angajoqqaavinik immaqalu meeqqamik namminermik peqqissaartumik oqaloqateqarnerit pisariaqarput. Ulluunerani paaqqinnittarfimmiit, atuarfimmiit paasissutissat aammalu MISI-minngaanniit/PPR-iminngaanniit nassuiaaneq nalilersuinermit aammattaaq ilaapput.

Innarluutip suussusaanik paasinninnissamut nakorsaasiinissamullu allanik aamma misissuisoqarsinnaavoq.

QANIGISAT

Meeqqamut ADHD-eertumut qanigisatut / angajoqqaatut meeqqap qanoq inooriaaseqarneranik paasinninneq pingaaruteqarpoq, taamaalilluni inerterinerit pisariaqanngitsut, oqaaseqarnerit nuanninngitsut aammalu pillaanissamik soorasaarinerit pinngitsoortinneqarsinnaammata, meerarli nersualaarutininik qiimmassaatinillu sunniivigigaanni iluaqutaanerusarluni. ADHD-iimik innarluuteqarneq meeqqamut / inuusuttumut namminermut siullermik ilungersunartuuvoq. Meeqqamut ADHD-eertumut angajoqqaajuneq aamma artornarlunilu ilungersunarsinnaavoq.

Angajoqqaatut aamma eqqumaffigisariaqarpat qatanngutitut aamma artornarlunilu ilungersunarsinnaam-mat. Qatanngutaasut ilaqutariinni pisariaqartitsinerminnut naleqqiullugu immaqqa piffissaqarfigneri killeqarsinnaavoq, tamannalu isumaqatigiikkunnaarnermik kinguneqarsinnaavoq.

Angajoqqaatut makku qulakkeerinniffiginissaat eqqumaffigineqartariaqarput:

- meeqqamut ulluinnarni inuunerup sungiusimalluagaanik imaqartup aaqqissuulluagaanissaa
  - meeqqap peqqinnartunik nerisaqarnissaa pisariaqartitaanillu sinitsittarnissaa. Meeraq ADHD-eertoq ullup ingerlanerani unaminartorpassuarnik aqquusaagaqartarpoq, makeqqaarnerminiillu misigisarpassuarnut akulerunniartussaalluni. Taamaattumik meeraq qasuersimasariaqarpoq ilikkagassaminik pissarsiaqassaguni
  - meeqqap timiminik aalatitsilluarnissaa. Sunngiffimmi sammisaqartarneq inuunermik pitsanngortitsisarpoq, timikkummi qasuneq timimik eqqissisitsisarmat
- Ullaat eqqissisimasumik aallartittut nukissamik pissarsiffiusarput. Meeqqat alliartorluarnissaannut ilinniarsinnaanerannullu aalajangiisuulluinnarpoq, ullup eqqissisimasumik sungiusimalluagaanillu aallartitsinnissaa. Meeqqavit ulluata

aallartilluarnissaa pillugu paasiniagassaanik iliuitsinillu amerlavallaartunik tuniorarnaveersaaruk.

ATTAVISSAT PILLUGIT PAASISSUTISSAT

Kommuni, meeqqerivik, atuarfik, MISI/PPR (perorsaanermik /tarnip pissusaanik siunnersuisarfinni) imaluunniit peqqinnissaqarfik.

ADHD-iimik paasiniaanermi innarluutillu suussusersineqarnerani suliarineqarnissaaq aallartinneqarsinnaavoq angerlarsimaffiup, ulluunerani paaqqinnittarfiup imaluunniit atuarfiup, PPR-ip/MISI-p aamma peqqinnissaqarfiup suleqatigiinnerisigut.

Meeqqanik inuusuttuaqqanillu ADHD-eertunik katsorsaaneq

Meeqqat inuusuttuaqqallu malinnaaniarnermik, aallussiniarnermik aammalu sammisaqarniarnermik ajornartorsiutillit perorsaanikkut, tarnip pissusiinik ilisimasat atorlugit aammalu ilaat nakorsaatit tapertaliullugit katsorsarneqarsinnaapput. Meeqqap inuusuttuaqqalluunniit qanigisai inersimasut tarnikkut innarluuteqarnermik paasisimasaqarnissaat aammalu ulluinnarni ajornartorsiornartunut iluaqutaasinnaasunik periaatsinik iliussissanillu ilinniartinneqartarnissaat pingaaruteqarpoq.

Aamma pisariaqarpoq ilaqutariit allallu attavigisartakkat qanittumik suleqatigiittarnissaat. ADHD alliertornermut akornutaalluni kingornuttagaasinnaavoq, aammali tarnikkut inooqatigiinnikkullu sunnerneqarnerit pisooqataasinnaapput.

Ersiutinik, nappaammik katsorsaanermillu paasinnilluarsimaneq meeqqamut, inuusuttuaqqamut angajoqqaanullu kiisalu avatangiisinut pingaaruteqarluinnarpoq, tamannalu ilaqutariinnut neqeroorutit ilaattut ilaatinneqartuartariaqarpoq. Attaveqarfiusartut suleqatigalugit ersiutit ikiorsiivigineqarnissaannut tarnikkut perorsaanikkullu iliussissat aallartinneqartariaqarput.

Nakorsaatit katsorsaanermit kisimik atorneqarsinnaanngilluinnarput, taakkuli allatullu iliuseqarnerit atorneqassallutik, pingaartumik meeqqap/inuusuttuaqqap ulluata ingerlanerani.

Sunniutit

Perorsaanikkut nakorsaatillu atornerisigut aammalu pisariaqarsimappat tarnikkut katsorsaanerit kinguneqarsimappata, meeqqap avatangiisaasa makku meeqqami malugisinnaalissavaat:

- Eqqissisimanerulernera sunissaminillu ataqatigiissitsisinnaanerulernera, allamut saaqattaarunnaar-ne-rulernera
- Ulluinnarni tamanik isiginiarnerulernera nukissaqarnerulernalu
- Aallussisinnaanerata pitsanngornera, sammisaminik naammassinissinnaanngornera
- Malinnaanerulernera tusarnaarsinnaanerulernalu
- Tassanngaannariataartarnerata annikillinera

sakkortusinnaasarneratalu annikillinera

- Meeraqatinilu aporaattarnerisa annikinnerulerneru
- Nammineq iliusererusutaminik kinguartitsisinnaanerata pitsanngornera
- Sungiussiniartarnerata pitsanngornera

Meeqqap / inuusuttuaqqap nakorsaatitornini iluaqutigippagu, nakorsaatitornera ukiuni arlalinni ingerlanneqarsinnaavoq. Ilaasa inersimalernissartik tikillugu katsorsarneqarnissaq pisariaqartittarpaat. Sunniuteqanngikkaangat nakorsaatitortinneqarnera unitsinneqartarpoq.

INNERSUUSIFFIIT

www.psykiatrifonden.dk

www.levemedadhd.dk

www.adhd.dk

www.socialstyrelsen.dk

www.ipis.gl

www.sind.dk

Tigulaariffiit:

Psykiaatriforeningen, Danmark

ADHD foreningen, Danmark

Lev med ADHD information fra Janssen-Cilag A/S Socialstyrelsen, Danmark

NUTAARSIASSAQ

24. septembarip 2019

Suliffeqarfinni peqqissuni tarnikkut peqqissuunissaq ukkatarineqarpoq

Inuulluarnissatsinnut atugarissaarnitsinnullu tarnikkut peqqissuuneq timikkut peqqissuunertulli pingaaruteqartigaaq. Suliffeqarfimminni tarnikkut peqqissuunissap atugarissaarnissallu siuarsarnissaanut suliaqarnissaminni ilisimasani atortussaminnillu pissarsiniarlutik inuummarissaasut 34-it Sisimiuni 25.

NUTAARSIASSAQ

15. oktobarip 2019

Peqqissutsimik ilisimatusarnermit nutaarsiassaq

Nunatsinni imminut toqoriataarsinnaasut Peqqinnissaqarfimmut saaffiginnilluni attaveqarnikkut sumiissusersineqarsinnaapput. Kvartalimi kisitsisit Grønlandsmedicinsk selskabimeersut uani atuakkit.

PEQQIK.GL PILLUGU

ATORTUSSANIK
INNIMINNIFFIK

ILINNIARTITAANEQ

SULIAQARTUNUT

INFO IN ENGLISH

NUTAARSIASSAT

VIDEREUDDANNELSE

SAQQUMMERSITAT

